

REDACTIA

Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

Zile de Duminică pe an 4 coroane.

Pentru România și America 10 coroane.

Pentru România și străinătate numărul de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Care va-să-zică, există partid național ?

(*) Guvernul și partidele din Dietă n'au vrut să știe de partidul naționalităților. N'au vorbit încă decât trei-patru naționaliști, și atât guvernul cât și partidele s'au convins, au simțit ș'au trebuit să mărturisească faptul că — totuși există partid al naționalităților!

Se înțelege, întâiu au injurat teribil, dar în urmă au lăsat-o mai domol...

Pentru că naționalitățile au tras deja dungă peste o socoteală a guvernului.

Înainte Coroanei coaliția a luat angajamentul ca pe mâne *îndemnită* să fie votată, ca astfel să eșim de sub ex-lexul sub care trăim deja de trei ani, grație politicii de obstrucție a coaliției.

Atât de mult ținea Coroana și așa de tare s'a angajat la asta coaliția, în cât în contradicție cu întreg trecutul și obiceiurile tuturor parlamentelor, Dieta, în urma intervenției guvernului, a admis ca proiectul *de a se discuta proiectul de răspuns la Mesagiul Regal.*

Când s'a sculat Holló, directorul ziarului »Magyarország«, să arete că asta nu se potrivește, ci e în contradicție cu tradiția, cel care a trebuit să intervină în discuție și să convingă Dieta că nu e nimic și dacă se nesocotește tradiția, a fost însuși ministrul Kossuth, șeful lui Holló.

Ce folos însă? Zădarnic intransigenții kossuthiști au devenit mamelucii cei mai docili, Românii li-au dovedit că și o mână de oameni — când reprezintă un popor — însemnează ceva. Fără a face adică obstrucție, ci numai uzând de dreptul lor, ori mai bine: *îndeplinindu-și datoria să arate ranele de cari sângerează neamul care i-a trimis în Dietă să lupte*, ținură în loc o săptămână tabăra mare guvernamentală. Și de unde pe întâiul vorbitor român nu voiau să-l asculte de fel, la al doilea și treilea d'asemeni lărnuiau cumplit, celui de al patrulea primul-ministru s'a simțit nevoit să-i răspundă, ba a binevoit excelența sa Wekerle să se roage de întreg partidul, să-i dea povețe, să fâgăduiască (ceea ce zice că poate conceda) și să-l solicite a nu mai face greutăți, ci să lase a se vota cât mai repede proiectul de indemnizare. Căci vezi D-Ta, țara are mare trebuință de asta, fără dare și câtane nu poate exista!...

Iar ziarele guvernamentale, de unde nainte amenințau, acum au dat-o pe altă coardă...

»Budapesti Hirlap«, foaia imperialismului maghiar și cel mai de căpetenie organ al coaliției, scrie de pildă (nrul dela 3 Iunie):

»Sub durata pauzei dela-ameazi și chiar după aceea, primul-ministru și ministrul

de culte conte Apponyi Albert și-au dat silință să capaciteze pe naționaliști a încheia discuția, dar ei au venit cu tot felul de obiecțiuni. Astfel nu e perspectivă ca discuția asupra proiectului de indemnizare să se termine Marți.»

Măriile lor patrioții patentati au îndrăznit deci să stee de vorbă cu »nepatrioții«, și organul care veghează ca Ungurimea să nu fie tratată nu le strigă că sunt — vânzători!

Mare progres.

După primirea din ziua întâi ar fi fost adică ori cine dispus să presupună că atât guvernul cât și partidele să nu stee de vorbă cu naționaliștii și să nu reflecteze la vorbirile lor, ignorându-le cu desăvârșire.

Ce mai spune însă »Budapesti Hirlap« ? Ascultați:

»In vorbirea sa de azi primul-ministru s'a estins asupra tuturor gravaminelor deputaților naționaliști și pe ton *conciliant* i-a făcut atenți asupra »societății foarte rele« în care — după cum s'a pronunțat primul-ministru — *pare că se amestecă*. A și indicat acea societate rea de care ar fi vorba de *socialiști*, singuri dintre Unguri cari în lupta ce a desfășurat partidul național au cuvânt bun pentru noi și recunosc îndreptățirea plângerilor noastre.

Credem și noi că guvernului nu-i place prietenia asta. De cât pentru ca s'o spargă, nu este decât un singur mijloc: să facă să dispară *motivele* cari ne apropie deolaltă. Să lecuiască adecă relele cari ne apasă deopotrivă, nedreptățile și mizeria, — și să realizeze în chip *cinstit sufragiul universal!*

Și până atunci însă *neîntârziat* să pedepsească pe păcătoșii slujbași administrativi cari cu prilejul alegerilor parlamentare din urmă și-au bătut joc de lege și de neamul românesc și să admită *comisia de anchetă* care să cerceteze cât sunt de temeinice plângerile noastre...

Toate aceste ca o mică probă că într'adevăr, *guvernul* acesta vrea să pună capăt rușinei și sistemului de guvernare corupt din trecut.

Cu bunăvoință deci și culant, altfel nu merge. De amenințări, a putut vedea, deputații români nu se sperie.

Mai zilele trecute organul semioficios iată cum scria adecă:

»Indrăznim să atragem însă atenția domnilor deputați jebuitori asupra unui fapt cunoscut îndeobște. A fost adecă și prim-ministru, și încă nu de mult, care nu numai știă că este chestie a naționalităților, dar s'a și ocupat cu ea până în cele mai mici amănunte. Acest prim-ministru se numea Bánffy Dezső. Așa știm însă că tocmai politicianilor naționaliști li-a fost mai puțin plăcut că Bánffy

se ocupă de chestia naționalităților cu așa pătimașă predilecție. Este adevărat, că atunci nici un deputat naționalist și nici un candidat n'a fost supărat nici în tren nici în drumul de cortășire. Pur și simplu pentru că pe acea vreme nici unui Român nu i-a venit în minte să joace acest rol. *Sistemul pe care Bánffy Dezső l-a aplicat față de chestia naționalităților, nu e legat de persoana lui, ci Wekerle și Andrássy pot și ei să-l aplice și atunci în viitoarea Dietă probabil nici un deputat naționalist nu va plictisi pe colegii seu cu vorbiri obstrucționiste, pentru că să nu se uite: numărul deputaților naționaliști în parlament deși nu escluziv, dar în primul rând depinde dela chipul cum guvernul sprijinește ori nu — și încă cu mijloace admise — pe candidații patrioți!...*«

Amenințări de oameni îngâmfati și mârșiniți! Căci întrebăm: la ce li-a ajutat Ungurilor ori guvernului sistemul lui Bánffy? I-a frânt el oare pe Români? Dinpotrivă: loviturile ce ni-a dat ni-au cimentat și mai tare.

Tot așa: zădarnic s'ar încercă să ne frângă acrobatul Wekerle, nu ar isbuti. Ori

Cât despre chipul cum guvernul a sprijinit pe candidații patrioți, comisu-s'au și acum, întocmai ca sub Bánffy, toate ticăloșiile... Și plângerea de căpetenie tocmai asta e.

Altă întrebare, dacă actualul minister și-a luat misiunea să nu lase în viitor cu nici un chip naționaliști în Dietă. Nu sperie nici asta pe nimeni. Am mai fost noi douăzeci de ani fără deputați, și n'am perit. Ce ne doare, am spus-o însă și atunci și n'am încetat o zi a protesta și mai ales a denunța lumii culte bunătățile sistemelor de guvernare din Ungaria, după cum bătut-am și la poarta celui ce-i pus peste noi toți.

Și Wekerle va fi știind mai bine ca noi, că de, și peste ministri maghiari sunt alții mai mari, că nici Bánffy nu de bunăvoie a făcut cererea de grațiare a membrilor comitetului național... Așa, să fim scoși din lege, cu una cu două, nu se poate!

De altminteri după amenințarea de mai sus au rugat Wekerle și Apponyi pe naționaliști să nu le facă greutăți. N'au naționaliștii decât să stăruie cu bărbăție în direcția ce au apucat și amenințări de acelea nu se vor mai scrie, deoarece pe lângă că nu ne sperie, dar' mai presus de toate scad din prestigiul guvernului.

Deocamdată e cert: guvernul a *simțit* că este un partid al naționalităților. Știe și drumul până la băncile acestui partid. Iar Justh Gyula dela înălțimea scaunului prezidențial a protestat când un anonim patriot și-a permis bătăria să strige deputaților noștri că sunt trădători de țară.

Încet, dar' s'au pornit bine lucrurile.

Cuvântări naționaliste

rostitute în ședința de Vineri a Dietei.

Vorbirea dlui Dr. Teodor Mihali.

(Urmare și fine).

Noi știm foarte bine, că și poporul maghiar suferă ca și al nostru; și facem deosebire între guvern și funcționarii săi și între națiunea maghiară. Obiecțiunile noastre sunt contra guvernului și oamenilor săi, iar nu contra națiunii maghiare, nație cu care împreună voim să trăim și să înaintăm. Noi protestăm în numele naționalităților — și cred că și poporul unguresc aprobă această protestare — contra guvernelor, respective contra funcționarilor supuși lui, cari strică armonia, pacea și frățietatea dintre noi. (Aprobări la naționaliști, sgomot mare la kossuthiști, Președintele sună).

On. Cameră! A doua cauză pentru care nu putem vota încredere guvernului e faptul, că nu s'a exprimat hotărât despre sufragiul universal. Era cu atât mai mare trebuință de o declarare hotărâtă, pentru că s'a interpretat în diferite chipuri atât de bărbați politici, cât și de ziare, expresia întrebuintată de dl ministru în vorbirea de program, ca alegător să fie, cel ce-i «persoană cvalificată». Noi suntem de convingerea, — și așa pretinde natura sufragiului universal — că fiecare cetățean maiorean, întreg la minte și cu viață nepătată trebuie să aibă drept de vot. (Aprobări vii la naționaliști.)

A legă dreptul de vot de o cvalificație oarecare, de exemplu de a-l face dependent de știința cetitului și scrisului, o astfel de eschidere a majorității cetățenilor nu e justă până când guvernul nu să va îngriji și nu va da ocaziune poporului să învețe să scrie și să cetească (aprobări la naționaliști și în dreapta la democrați). Eu protestez în numele claselor de jos ale poporului, fără deosebire de naționalitate și de confesiune, contra unui asemenea proiect, care eventual să va aduce înaintea noastră (aprobări, mișcare la stânga. Sgomot). Guvernul ușor ne-ar fi putut spulberă îndoiala, dacă ar fi înaintat și proiectul acesta de lege împreună cu grămada celorlalte proiecte. În cazul acesta ne-ar fi perit orice temere.

Și ce a făcut guvernul? A înaintat proiectele de lege, în cari cere dela noi dare și armată, dar a amânat proiectele de lege prin cari ar trebui să dea drepturi poporului. *Noi jertfim bucuros sânge și bani pe altarul patriei, dar cerem și drepturile*, ce-i compet poporului. (Aprobări la naționaliști, sgomot la kossuthiști). Astăzi așa să exerciază drepturile, că poporul e nevoit să emigreze, astfel ca azi mâne nu-i va mai putea cuprinde nici America.

De să va continua sistemul de azi de a guvernă, în curând o să ne rămâie țara pustie. Statistica ne arată foarte bine cât de rău stăm în privința aceasta.

Nu întru de o camdată în amănunte dar voi avea ocazie pentru aceasta la discuția asupra bugetului.

Un alt motiv de neîncredere față de guvern este faptul că cu tot programul său administrativ atât de frumos și cu toate că de o lună și jumătate se află la cârmă, totuși se face o adevărată campanie. (Așa-i! pe băncile naționalităților) mai ales în colegiile electorale ale naționalităților brutalitățile și teroarea urmează înainte. Dacă stările acestea vor mai dăinui, poporul necum să fie în stare de-a plăti dările, va fi nevoit să plece în America. (O voce din dreapta: Poftiți, vă rog!) Ba nu poftim, dle, căci ne-am născut aici și vom trăi aici, căci aici trebuie să trăim și să murim. (Mișcare și Sgomot).

Președintele: Vă rog să fiți liniștiți.

Dr. Teodor Mihali: Domnilor deputați! Văzând că se manifestă unele îndoeli în aserțiunile mele, însemn că din întâmplare am adus câteva documente cu cari vă voi dovedi ceiace s'a întâmplat în colegiul meu electoral.

Iată bunăoară un certificat liberat în timpul alegerilor de cătră Veress István, suprefectul de Ileanda-mare. Cetesc (Cetește): »Certificat dat lui Simon Gyula, domiciliat în Dej, prin care este autorizat de-a controla agitațiile din oricare comună a colegiului electoral și de a-mi adresă mie raporturi sau de a-le denunța la autoritatea comunală. (Sgomot).«

Acest Simon Gyula nu locuște în colegiul electoral de Ileanda-mare, ci este un individ decăzut din Dej care a fost trimis cu alți 40 de soți în cerc ca să alunge și să ciomăgească pe alegători. Poporul cunoaște pe domnii aceștia supt denumirea de ciomăgași (botosok). Dacă doriți, vă citesc și denunțul făcut de mine contra lor (Protestări, Sgomot.) Tocmai fiindcă doreați cazuri și fapte pozitive citez cazul acesta.

Iată ordonanța cu numărul 1412 publicată în 5 Mai 1906 de fibirăul de Ileanda-mare, prin care el ordonă ca supt pedeapsa execuției să se dea jos toate gardurile din cerc. (Strigăte: »Asta-i de domeniul dreptului privat!«)

Da este de domeniul dreptului privat, dar cum puteți cere poporului să-și dea tot ce agonisește advocaților. Fibirăul doară este menit să apere drepturile poporului și nu să-l stoarcă și să-l sărăciască. (Aplauze în centru). Și poporul să umble tocmai atunci la judecări, când timpul lui este mai scump, când bucatele cresc și când țaranul așteaptă timpul secerișului.

Am făcut socoteala cu experți că dacă ordonanța asta se va executa în tot cercul se va face celor interesați o pagubă de 250,000 de coroane. Același fibirău a violat în multe cazuri libertatea individuală a cetățenilor punând pe notari să-i facă raporturi fictive și dând pe urmă ordin jandarmilor ca respectivii oameni să fie imediat arestați și aduși în fața lui. Firește că ne-fiind nici un motiv de a-i aresta el i-a ascultat și pe urmă i-a liberat. Dar dlor să ne însușim cauza acestor oameni. Și țaranul este om, ca oricare altul. Dacă jandarmul ne va aresta și ne va escorta prin câte 2—3 comune, cum ne va cădea aceasta. Intreb dacă mai putem să suferim ca administrația să trateze poporul într'un mod atât de brutal? (Sgomot). Iată domnilor am vrut să dovedesc cum este administrația în Ungaria, am voit să vă arăt cum s'ar schimbă împrejurările, dacă am vedeă pe autoritățile administrative tratând pe poporul cinstit, apărându-l și nu socotindu-l egal cu câinii. (Aplauze pe băncile naționalităților).

Același fibirău... (Zgomot).

Președintele: Vă rog dlor să fiți liniștiți: Continuați, vă rog. (S'auzim, s'auzim!)

Dr. Teodor Mihali: Același fibirău a început o anchetă oficioasă pentru a constată dacă chiriile plătite de mine la alegeri au fost conforme legii. Nu am și nu am putut avea nimica în-contra acestui lucru. Să poftească a-mi dovedi, că nu au fost conforme legii și voi ști să răspund. Dar dlor, când fibirăul face anchete el merge cu câte 2 jandarmi, și cu încă un om al contra-candidatului pe care-l dă drept procuror, și citând imediat oameni la sine, îi ține de dimineața până seara acolo, îi escortează cu jandarmii, atunci aceasta, dlor este abuz de puterea oficială.

Dacă am citat cazurile acestea, le-am citat pentru că goana asta s'a pornit în toate colegiile electorale de-ale naționalităților.

Rog deci pe onor. guvern, și mai ales pe dl ministru de interne să binevoiască a se informa și a proceda în mod energic în contra acestor abuzuri oficiale ale autorităților administrative. (Aplauze vii pe băncile naț. Kubik Béla face mai multe întreruperi, Zgomot).

Președintele: (sunând). Vă rog să fiți liniștiți. Rog pe dl deputat Kubik de a nu mai întrerupe pe orator. (S'auzim, s'auzim).

Dr. Teodor Mihali. Dlor deputați, odinioară în timpurile vechi și bune

Hentaller Lajos: Pe când trăia Adam și Eva? (Zgomot, mișcare).

Dr. Teodor Mihali... când circulația nu era atât de leznicioasă ca azi, bărbații conducători și regii au călătorit prin țară incognito ca să cunoască soarta locuitorilor. Cât de comot călătoresc dnii ministri. Ce-i azi un drum dela Buda-pesta la ori care punct îndepărtat din țară?

Rog pe dl ministru de interne de a se convinge personal de aceste rele și dacă va găsi că le-am mărit cu un singur cuvânt, voi scoate consecințele, dându-mi demisia din calitatea mea de deputat. (Aplauze).

Dar, dlor, cărmuitorii și ministrii de azi, nu se informează singuri despre stările din țară, ci după-cum am citit în foi, ministrul de interne a ordonat anchetă pentru a dizolvă asociația muncitorilor, pentru a stabili cine a ațâțat poporul. Unde și pe ce cale merg astfel de anchete? Ele merg la fișpan, pe urmă la vicespan, iar aceasta îi

însărcinează pe fibirău cu anchetarea cazului. (Mișcare).

Deci trei indivizi fac raportul despre împrejurările din cerc. Ei fac raportul după propria lor concepție (Protestări în stânga). Iar dacă dl ministru merge la fața locului, aceasta să știe dinainte. El este primit cu alaiu, cu discursuri, se dau banchete, toți funcționarii îl înconjură, toți vor să-i strângă mâna, pentru a-și face o leacă de protecție pentru cutare funcție. Iar ministru ce va vedeă? Nimica! El nu are idee de durerile și suferințele poporului. (Are dreptate, Așa-i! în centru). Iar fiindcă mi-se contestă aceste lucruri mie, care de 20 de ani de muncă nu am spus lucruri neadevărate, regret și mă umple de deznădejde faptul, că cuvintele mele sunt puse în îndoială. În zadar am spus că la alegerile din anul trecut am fost lângă Gheorghe Pop, când a fost lovit în cap, l-am rugat pe ministrul de interne ca să trimită armată și să facă ordine, el a rămas nemișcat.

De aceea promiteți înzadar în programul DV. că veți înălța puterea și nivelul moral al administrației. Lefurile și așa sunt din cale afară mari, poporul nu mai dovedește să le plătească și funcționarii nu le merită. Inzadar făgăduiți îmbunătățiri, căci câtă vreme se întâmplă astfel de lucruri sub guvernul acesta, nu putem avea încredere în el. Trecând la cărmuirea justiției, însemn pe scurt că s'a introdus procedura verbală și imediată.

Intreb însă pentru ce judecătorul care ar trebui să se înțeleagă verbal cu părțile, nu cunoaște și nu are habar de limba lor? Acesta-i caraghios, căci, dacă introduceți procedura verbală, dl ministru de justiție trebuie să se îngrijească ca în finiturile naționalităților să se numească judecători cari cunosc limba poporului. (Așa-i! Aplauze pe băncile naționalităților.) Am văzut sute de cazuri când a trebuit să se cheme servitorul pentru că a traducă depunerile părților. (Sgomot în centru.)

Președintele: Rog pe dl deputat Kubik Béla de-a nu mai întrerupe pe orator, în caz contrar voi fi nevoit să procedez în contra lui după regulamentul camerei. (Aplauze).

Dr. Teodor Mihali: Nu vreau să mai insist, dar' aş mai putea cită sute de cazuri. Imi rezervă bugetului.

Doresc să mai arat un singur lucru, faptul că la noi nici azi principiul egalității de drept nu a fost pus în lucrare (mișcare) pe nici un teren, nici măcar pe terenul sarcinilor publice, măcar că legile dela 1848 o spun apriat. Socot că trebuie să punem și darea suplimentară comunală în rândul sarcinilor publice.

Cu ce drept au ajuns însă guvernele să declare că nu trebuiesc plătite dări după capitalurile depuse la casele de păstrare? Aceasta-i o lege care lovește în principiul egalității de drepturi. Dar funcționarii și ofițerii plătesc oare dare suplimentară comunală?

Dv. dlor spuneți că interesul țării cere caei, să nu plătească dări. Aceasta sună frumos și sunteți aclamați când le spuneți, în realitate însă dv. nu faceți nimica pentru dezvoltarea orașelor și a comunelor. Dinpotrivă nedreptățiți comunele, căci darea comunală suplimentară le ruinează. Oare nu-i ironia sorții, că funcționarul, ofițerul și capitalistul — nu poftește nimica pentru aleile și parcurile și grădinele publice pe cari le face orașele cu mari cheltueli, dar să plimbă pe el făcând luxul și părăzile, în vreme-ce micul proprietar și meseriaș plătește darea? (Sgomot). Aceasta, ce-i drept, decurge din lege dar este o lege nedreaptă și trebuie schimbată (Aplauze pe băncile naț.).

Tot astfel este și cu darea de consum. Ce fel de dreptate este ca săracul care obosit de munca zilei bea o sticlă, de bere plătește aceeași dare de consum ca bogatul și boerul pentru o sticlă de șampanie băută la chefuri. (Aplauze pe băncile naț.).

Domnilor deputați! Imi sfirșesc cuvântare și rog pe dl președinte al conziliului, care are un talent financiar deosebit și cu care nu vreau să mă măsoar, să binevoiască a avea în vedere aceste fapte scoase din viață. Il rog în aceeași vreme de a nu-mi lua în nume de rău aceste observații, căci noi nu am venit aici ca să fim discursuri academice sau ca să ne certăm, ci ca să arătăm neajunsurile și relele vieții de toate zilele.

Din cauzele acestea arătate de mine nu primesc proiectul de lege de indemnitate. (Ovațiuni și aplauze pe băncile naționalităților).

Expoziția română din 1906.

Expoziția românească din 1906 devine un eveniment istoric. La gurile Dunărei, numite până acum «porțile Orientului», în semn de batjocură, de celelalte State civilizate din Apus, o țară tinăra serbează iubileul de 40 ani al unui rege mare și înțelept, printr'o expoziție națională. Și, dacă nu mă înșel, România, țara aceasta care se socotește de unii ca făcând parte din peninsula Balcanică, se prezintă lumii cu una din cele mai frumoase expoziții naționale. Faptul este cu atât mai important, cu cât Regatul României este o țară înche-gată nu de multă vreme, — și cu cât avem a expune lumii munca titanică de care a dat poporul românesc dovadă într'un timp așa de scurt. Oropșiți de soartă, răsleți de ceilalți frați ai noștri cari pornesc dela Cetatea Eternă, subjugăți atâta amar de vreme când turcilor când domniei fanariote, fiind siliți a ține piept păgânimeii, aici, de-a lungul Dunărei, Regatul României face o expoziție, la care invită pe toată lumea, nu pentru a-și arăta orgoliul, dar pentru a da dovezi că e o țară harnică, cinstită și fără pretențiuni.

Pe dealul Filaretului, pustiu până mai eri, se ridică astăzi un întreg oraș care se numește: Expoziția generală Română.

Sus pe culmea dealului și în axa expoziției, se înalță o clădire care va fi unul din monumentele cele mai frumoase ale orașului: Pavilionul Artelor. D-nii arhitecți diriginți, V. G. Ștefănescu și Șt. Burcuș, ambii absolvenți ai școlii superioare de arhitectură din Paris, au venit cu știința lor de acolo, și inspirați de sentimentul național și de arta națională, reușesc să dea în stil românesc, detaliu cu detaliu, după un studiu profund în proporții și în linii, această minunată clădire, cu un portic-colonadă deschis, din zidărie masivă.

De aici, din Palatul Artelor, se vede cea mai mare parte din București. De aici se vede ca în palmă întreaga Expoziție, cu lacul, grottele și pavilioanele ei.

Ceeace trebuie să remarcăm dela început, este că toate celelalte pavilioane pe care le vom înșira mai la vale, nu seamănă din detalii în detalii și a proiectă. Într'un timp așa de scurt, d-nii V. G. Ștefănescu și Șt. Burcuș au reușit să facă o operă atât de însemnată pentru arhitectura românească. Nu sunt gata încă pavilioanele, dar rîvna este puternică și mare, — și unde este rîvnă și harnicie nu se poate să nu fie succes. Motivele pavilioanelor sunt luate după mănăstirea Horezului, — un monument de arhitectură românească; dar concepțiunea este așa de variată. deși pe același motiv, în cât fiecare pavilion luat în parte, este un monument de concepțiune distinsă, aleasă, și nu greșesc de loc dacă spun că se resimt consecințele unor talente trainice și cinstite. Pavilionul artelor a fost început foarte târziu, totuși lucrarea este astăzi aproape terminată.

Celelalte pavilioane sunt făcute de lemn cu ipsos. Le înșir aici:

1. Pavilionul minelor, carierelor și silviculturii.
2. Pavilionul agriculturii.
3. Admirabilul pavilion regal, cu o superbă colonadă la etaj. De ambele părți sunt două scări, motiv Horez, perfect reușite. Pavilionul acesta va servi geniului civil, geniului militar și ministerului de instrucție publică și culte.
4. Palatul industriei.

Pe urmă, tot din Pavilionul Artelor se văd foarte bine arenele romane, lucrute absolut în stil clasic. Ele sunt reușite foarte bine și în ele se vor face toate spectacolele. Pe suprafața lor va încăpea peste 4000 de oameni.

Vizitate mai de aproape, pavilioanele sunt opera unui studiu foarte amănunțit, foarte clar și de o variație aproape excentrică.

Face parte din Expoziție și biserica Cuțitul-de-Argint, lucrată după admirabilul proiect al unui alt arhitect, român entuziast, dl G. Sterian, — care biserica amintește pe acele zidiri de Marele Voevod al Moldovei, Ștefan-cel-Mare. Trebuie să recunoaștem că o astfel de biserică nu există în Muntenia.

Sub conducerea dlui dr. Istrati, ajutat de energia pe care o depune dl arhitect Berindei, inspectorul expoziției, cu concursul înțelept a celor doi arhitecți diriginți, d-nii V. G. Ștefănescu și Șt. Burcuș; — și mai cu seamă că toate lucrările sunt date antreprenorilor cari sunt ei înșiși arhitecți, România reușește să se prezinte lumii cu

o Expoziție impozantă care va preamări neamul acesta.

Un suflu de pretutindeni, o luptă conștiințioasă, o harnicie deamă de toată lauda: toate aceste vin să ia locul blazării de altădată, să sfășie indolența.

Într'o expoziție națională a unui neam trebuie să vedem geniul lui, munca, gradul de dezvoltare pe toate terenurile (economic, social, politic, etc).

Nimeni nu poate să spună că ne expunem, celor cari vor vizita Expoziția, cu un exterior banal. Numai un gust rafinat, numai o simțire aleasă numai o pricepere vioaie și fără patimă, numai acela va putea pricepe cât de frumos impresionează exteriorul Expoziției. Să nădăduim că și interiorul, cu alte cuvinte «mobiliierul expoziției» va fi făcut tot de oameni competenți, tot de harnici și tot de artiști.

Cu exteriorul ne putem perfect recomanda străinilor, — și trebuie să nădăduim că interiorul va fi tot așa de apreciat.

Într'o zi, un oarecare personaj îmi spunea că nu vom avea ce expune în Palatul Artelor. Adevărat să fie?

Dar sutele de tablouri ale marelui maestru pictor, bătrânul și cinstitul Grigorescu unde se vor expune? Dar lucrările celorlalți pictori, începând dela pictorul de biserică Tătărescu? Dar vechile icoane care se mai găsesc azi prin casele bătrânilor?

N'avem literatură? Aceasta nu e adevărat. Cărțile literaturii noastre sunt admirabil scrise, deși, — rămăe vorba între noi — ce lolosește expunerea cărților când lumea, cea mai mare parte din lume, nu le cunoaște conținutul?

N'avem sculptură? A! n'avem sculptură în marmoră, este adevărat, — dar ușile împărătești ale vechilor biserici, zidite de domni evlavioși, pot servi tuturora ca modele de artă superioară și îndrăzneță.

Și câte lucruri de artă nu avem?!... Să le înșir? Nu am nici spațiu aici, dar nici nu mă trudesesc să le număr: cei care urmăresc mișcarea artistică dela noi din țară, se interesează de toate, aceia n'au nevoie de expunerea mea.

Admirabilele lucrări de arhitectură, râvna celor cari conduc expoziția, munca și talentul viguros: credere în reușita expoziției. Nici chiar scepticilor nu le e permis să se îndoiască sau să șovăiască.

Trăim într'o epocă de redeșteptare națională, într'o epocă care va fi poate și cântată de poezii viitorului, începem să ne desghetăm, începem să ne înțelegem forțele de care dispunem, — și cu această însuflețire binevenită, cu acest entuziasm sănătos și puternic, putem pași cu râvnă înainte, cu mintea luminată de operile antemergătorilor noștri și nădejdea deplină într'un viitor strălucit al țării.

Expoziția națională românească din 1906 e un eveniment istoric: ea trebuie să fie puntea de trecere dela adormirea de eri către trezirea înflăcărată de mâne.

Aproape în fiecare Duminecă, — de pe acum chiar, — vizitez fostul câmp al Filaretului, și tot d'auna mă întorc liniștit acasă, și mulțumit în sufletul meu că, dacă nu eu, cel puțin copiii noștri vor apuca vremuri mai fericite.

Nici nu-mi închipui cum va fi interiorul Expoziției, dar îmi închipui că aceeași pricepere, care s'a pus în partea globală a expoziției: clădirile, se va pune și în partea minuțioasă a interiorilor.

Nădăduesc că Expoziția Națională va fi un puternic monument al destoiniciei, harniciei și talentului românesc. București. U.-l.

Presa maghiară despre partidul național. La început presa maghiară a scris în batjocură despre vorbirile deputaților naționaliști. Când a văzut că ei strică socoteala guvernului, s'a înfuriat și a început să înjure ca la ușa cortului.

Dăm câte-va specimene.

«Pesti Hirlap» dela 2 Iunie a scris:

«Wekerle face planul, — naționalitățile decid. — Observația asta glumeată a rămas drept învătătură în urma ședinței de azi, când s'a constatat că din cauza numărului mare de oratori naționaliști nu s'a putut termina discuția asupra indemnării și astfel s'a mai amânat termenul până să se pună capăt ex-lexului. Observația glumeată să potrivește, pentru că într'adevăr, națio-

naliștii își închipuesc că acum ei esercită o influență decizătoare asupra sorții țării»...

În restul articolului, pe două pagini, îi înjură apoi, numindu-i «procatori, popi, dascăli și tot felul de găinari mari și mici și agitatori»...

Vorba e că la trei zile după aceste înjurături ministrii unguri au fost siliți să stee de vorbă cu acești — găinari...

După ce îi acuză apoi pe naționaliști că nu știu destul de bine ungurește, iar pe deputatul Blaho că și-a bătut joc în chip cinic de Unguri, urmează:

«Poftim și faceți obstrucție... O să arătați și dovediți că sunteți dușmani ai statului maghiar și ai nației maghiare... Arată însă și dovedesc tot d'odată că sunt dușmani și ai regelui».

Cât cinism: scriu astfel adică cei cari trei ani de zile au făcut obstrucție, cei cari au votat în Dietă să nu dea M. Sale recruți și dare, față de naționaliștii reprezentanți ai poporului care s'a dus de bunăvoie la oștire și a plătit de bunăvoie dare.

«Pesti Napló» (dela 2 Iunie) după ce se ocupă de obstrucția (așa numește trei vorbiri!) naționalităților și arată că deputații naționaliști s'au plâns mai ales de abuzurile electorale, zice că «n'au vorbit însă deputații naționaliști de felul cum ei și-au bătut joc de nația lor proprie, tratând pe alegători ca pe niște turme» și «îndemându-i să pustiască și nimicească tot» (pe semne pentru că fruntașii români n'au lăsat ca alegătorii români să fie duși într'adevăr ca niște turme în tabăra kossuthistă ci protestează că în Sătmar și Selagiu în deosebi să fie tratați ca niște vite), — scrie:

«Plângerile lor trebuie însă cercetate și ordinea legală trebuie negreșit a i-se da satisfacție. Trebuie ca asta să fie voința Dietei; trebuie ca asta să fie voința guvernului.»

«Pesti Napló» în opoziție?

Austria. Misiunea baronului Vladimir Beck de a forma cabinetul a succes. Mai mare greutate i-au făcut boemii; însă au renunțat temporar la pretenziunile lor naționale în schimbul a două ministrii

În cabinetul Beck sunt reprezentați și câțiva deputați, reușindu-i astfel lui Beck dacă nu parlamentarizarea completă, cel puțin semiparliamentarizarea. Între aceștia sunt 3 fără portofolii (Prade ministru național german, Pacak ceh, Dzieduzicky polon) și 3 cu portofolii: Derschatta, german, trenuri și Forst, ceh comerț, Marchet, de justiție. Celelalte portofolii sunt ocupate de funcționari superiori. — Programul principal al ministerului e revizia pactului Austro-Ungar.

În întreaga Austria, dar mai ales la germani e mare înverșunarea contra maghiarilor pentru ultimele evenimente politice, cari constituie pentru ei o înfrângere nu numai politică, ci și economică.

Din Cameră.

— Prin telefon. —

— Ședința dela 5 Iunie. —

Înainte ședinții a conferit ministrul-președinte *Wekerle* cu președintele partidului național *Dr. Mihali*.

În ședința de azi s'a votat proiectul de lege de indemnitate și recruți.

Dintre deputații naționali au vorbit întâi *Dr. Aurel Vlad*. Arată în mod evident că acuza lipsei de program politic al nostru este neîntemeiată. Vom face, zice, opoziție serioasă și demnă în chestia sufragiului universal.

Dr. Iuliu Maniu propune un amendament pe tema străngerii dărilor.

Dr. Alexandru Vaida-Voevod critică proiectul de lege al recruților. El a avut o discuție foarte aprinsă cu *Bánffy* căruia i-a răspuns cu multă hotărâre și demnitate.

D'ALE ALEGERILOR.

Din cercul Ceica. In nrul 83 al acestui ziar in articolul despre alegerea din cercul Ceica s'a scris: «Ioan Pinter din Remete, om tinar, dela care cu drept asteptam zel si interesare pentru cauza nationala si... a caror activitate s'a manifestat numai intr'aceea, ca au venit singuri la vot iar din poporul incredintat conducerii lor, nici un suflet n'au adus pentru partidul national». Ca prin aceste dl Pinter s'a simfit vatamat in constiinta nationala, foarte frumos.

Dar dle preot! ca dta esti parintele conducator al Romanilor din Remetea e adevar, ca esti om tinar e adevar, ca in tabara partidului national ai fost numai singur si ca tot poporul a votat cu contrarul si ca astfel toate ce s'au scris in nrul 83 al acestui ziar sunt fapte concrete — si nu minciuni dupa cum zici dta — inca e adevar. Aceasta o recunosti si dta de oarece n'ai desminfit din toate aceste nimic si nici nu poti!

Dta in nrul 90 al acestui ziar sub titlul «Intampinare din cercul Ceica» numai atata ai facut, ca te-ai laudat, ca ai muncit si ai obosit fara rezultat.

Ca treaba nationala n'a ajuns prin dta la nici un rezultat suntem convinsi, — dar ca ai si obosit in interesul cauzei nu observ, — din aceea ca in ziua alegerii seara ti-a ars capita de fan, cand erai la Ceica, nu prea se vede clar ca ai fi dezvoltat ceva activitate (desi a fost luminata) mai verosimil, ca aceasta a fost resplata dumnezeiasca pentrucă dta chiar pe acest timp dupa un chef mai mult timp la protopretorele Szöllössy, cam capacitat pufin, esind cu o sticla mare de vin in tabara noastra i-ai zis unui alegator: «Taci ma, ca nici obelile nu mi le-asi sterge de tine». Aceasta ai facut-o in interesul cauzei. Aceste cuvinte le-ai zis intre mai multi, si la caz de lipsa o adeveresc cu martori inteligenti, iar sticla cu vin mi-ai aratat-o si mie laudandu-te ca ai avut toata ziua la Szöllössy.

Si prin aceasta ti-ai aratat interesul fata de cauza?

Astfel a trebuit sa priveasca 2—3 tineri si barbati mai cu simt cu brațele încrucișate cum vin jandarmii in grupe si fură voturile, până când ai noștri conducători își petreceau care pe unde aflau de baut și mâncat.

Mă mir, că nu le-ars la toți casele din senin nu numai căpița.

Si de altcum dta inainte de alegere te-ai declarat ca ai influinta si asupra Ungurilor din comuna si ii vei duce si pe ei la vot, dacă vei fi denumit de agent al «Bihorenei». Ceea ce s'a întâmplat. Epistola e document.

Cu un cuvânt ne-ai aratat prospecte bune, te-ai angajat cu tot sufletul și ne-ai lăsat în baltă.

Eu și de altcum judec faptele după rezultat și nu după cum le spune respectivul.

Ca doară poporul nu te ascultă, ori că comuna e maghiară și terorizează, aceste nu sunt scuze. Vina e a dtale. Pentru ce? Intreabă dta pe dl V. Cartiș și îți va spune cum trebuie a tracta cu poporul, ca să fie ascultător, — apoi poftim a întreba pe dl Dimitrie Papp, preotul din comuna B.-Ujlak, unde sunt în proporție cu mult mai mulți unguri, — și îți va spune cum trebuie lucrat ca teriorismul maghiar să fie fără rezultat.

Dar dle pater dacă în comuna dtale n'ai avut teren de a dezvoltă activitate fiind 2/3 dintre alegătorii Unguri, pentru ce n'ai luat asupra dtale sarcina de a conduce alegătorii din Petrasă dacă dl preot T. Popescu a fost bolnav? (Eu am fost la dsa cu o zi înainte de alegere și a fost deplin sănătos.) Apoi pentru ce n'ai lucrat în celelalte comune apropiate?

Eu am fost o săptămână întreagă în cerc cuțierând toate comunele pedestru. Unde ai fost dta? Dacă mie nu mi s'a întâmplat nimic și dta ai fi scăpat. Dar pentru cauză să cere chiar și jertfă.

E de observat că comunele: Roșia, Sz. Lazuri, Dsosani, Gurbești, Goila, Petrasa, Dragoteni, Săncani, Feneriș, Seliște, Cosdeni numără peste 1000 de voturi și decid soarta alegerii din Ceica și sunt toate foarte apropiat în jurul Remetei, care asemenea are 1/3 parte alegători români. Să spunei nu numai dta dar toți conducătorii din comunele aceste ce a-ți lucrat pentru steagul național? Drept că dl preot Foltuț a dus la alegere o grupă frumoasă din comuna Feneriș care mai târziu însă din lipsa activității celorlalți l-au lăsat și pe dlui singur în tabără, nemai putând singur a însufleți poporul, — de oare ce comunele dsale au fost ultimele la vot, — și așa au ajuns sub conducerea Jidanilor, fiind conducătorii noștri neinteresati la chef.

Iată rezultatul muncii dvoastre a tuturor conducătorilor din aceste comune cu peste 1000 voturi:

Roșia (din 294) 13 voturi, Feneriș 6 voturi, Săucani 3 voturi, S. Lazuri, Dragoteni, Dsosani, Gurbești, Petrasa, nici un vot, Coșdeni 1 vot, Pm. Seliște 1 vot, Remetea 1 vot.

Si cauzele acestui rezultat mizerabil sunt următoarele:

Învățătorul Dimitrie Papp din Roșia a primit dela candidatul 48-ist Inger Soliman Emir 558 coroane și după propria declarațiune a jurat în cancelaria de matricule (așa cred că edificiul școlii) pentru steagul respectivului 93 de votanți, iar în Ceica la întrebarea protopretorelui că dacă e dascăl, pentruce nu merge în partida lui Zigre?

a răspuns că: »mert nem tetszik« (cuvintele proprii,*) cari fapte nu numai că sunt murdare până la gradul superlativ, dar' sunt și criminale, cari ar trage după sine un an închisoare și 1000 cor. pedeapsă în bani.

I. Botiș, preot în Ds. Gurbești, păstorul sufletec a 3 comune, când am fost la vorbirea de program în comună a întâmpinat pe dl candidat cu aceea, că dânsul când a fost cand. Korda în comună, pentruca poporul să nu meargă cu Korda a solvit în numele dlui Zigre 10 litre de rachie. (E adevar, ori ba, nu știu, dar' e adevar, că așteptă dela dl Zigre să i-le solvească.) Dl Zigre însă i-a zis, că destul de rău, precum și aceea, că stă cu poporul tot în cărcimă.

La câteva zile după aceasta a mers în comună aplicatul dela domeniul din Pm. Băleni B. Grünstein cu bani dela Inger Soliman, la ce preotul Botiș momentan a solvit 10 litre răchie pentru Inger Soliman (și atunci era tot în cărcimă) și a zis cătră Grünstein, că el va înduplecă tot poporul pentru steagul lui Inger dacă va avea mijloace și în urma acestei declarațiuni a și primit pentru steagul lui Inger 20 coroane pentru aldămaș.

Asemenea caz criminal care are de urmări închisoare și aceasta o mărturisește Grünstein ori și când.

Tot asemenea murdării a comis Petru Papp și învățătorul din Pm. Seliște (nu-i știu numele) cari înșiși au descoperit despre sine multe lucruri de desprețuit nu numai înainte, ci și după alegere.

Și cu regret, trebuie să constatez, că astfel de oameni au zădărnicit și munca alor 2 bărbați de toată cinstea Cor. Foltuț și P. Ciuhandu, cel dintâi a fost și suspionat în rândul prim ce e adevarat, dar' mai târziu m'au convins în persoana, că munca D-sale a fost zădărnicită de unii mișei.

Apoi dle Pinteru, comunele susamintite decidătoare asupra alegerii dela Ceica toate gravitează cătră Beiuș, orașel cu o inteligență frumoasă românească, cu comitet național ce lucră din toate puterile și totdeauna pentru cauza națională?

Dar' Dvoastră inteligența din jur ce ați făcut în interesul cauzei, ați cerut vr'odată informațiuni dela ei ori dela altul, a-ți convenit Dvoastră la oaltă vreme spre a consulta afacerea, orce pași

Ceica) I. Botiș, preot, I. Buda, inv., Dim. Papp, inv., P. Papp, învățătorul din Seliște, I. Moga, inv., A. Catone, preot, I. Popu, preot, I. Popovici, inv., Ardelean Jenő, preot etc. Frumos club național cu care Dta ai coatingere. Vorbit-ai cu ei vr'odată, dacă n'ai putut face în comună de frica Ungurilor, pentruce n'ai mers la acești colegi ai

*) Martori: Soția d-lui Inger Soliman, Vasile Pocioian și eu, etc.

DIN MEMORIILE lui SCHERLOCK HOLMES, de CONAN DOYLE.

ROIBUL.

Traducere din englezește de TENZI.

(Urmare).

»Așa vom descurcă lucrul,« zise într'un târziu. »Deocamdată vom lăsa la o parte chestia să căutăm pe ucigașul lui Straker, și să ne silim să descoperim că ce s'a întâmplat cu calul. Să presupunem că el a fugit chiar când s'a întâmplat tragedia, sau după aceea, unde a putut el merge? Calul este un animal foarte asociabil, îi place să fie împreună cu mai mulți camerazi.

Fiind lăsat în voia lui, el sau s'a întors la King's-Pyland, sau s'a dus la Capleton. Pentru ce să fi alergat el sălbatic printre mocirle? Atunci de sigur ar fi fost văzut.

Și pentru ce să-l fi furat Țiganii? Acești oameni întotdeauna o iau la sănătoasa când aud de asemenea lucruri, pentru că nu le place să aibă de aface cu poliția. Ei nu puteau spera să poată vinde un asemenea cal. Ei ar fi riscat foarte mult dacă l'ar fi dus cu ei, și n'ar fi căștigat nimica.

»Asta-i foarte clar.«

»Atunci unde este calul acuma.«

»Eu întotdeauna am zis că el a mers sau la King's-Pyland, sau la Capleton. Asta o luăm ca hypotesă, vom vedea la ce ne va conduce. Această parte a locului mocirlos este foarte uscată și pustie. De aci să apleacă locul, și conduce spre Capleton, și poți vedea deja de aici că acolo

este o potecă lungă, care conduce în jos; aceea a trebuit să fie foarte umedă Luni noaptea. Dacă presupunerea noastră e corectă, atunci calul a trebuit să treacă pe aici, și de aici vom începe a căuta urmele lui.«

Mergeam repede, în decursul conversației noastre, și în câteva minute am ajuns la poteca de care e vorba. La dorința lui Holmes, nu făcusem încă cincizeci de pași când el dădu un strigăt și-mi făcea semn cu mâna.

Urmele unui cal erau foarte clar vizibile în pământ, și potcoava care o scoase din buzunar se potrivea exact cu urmele cari erau întipărite în pământ.

»Vezi ce valoare are imaginația,« zise Holmes. »Această calitate îi lipsește lui Gregory.

Noi ne-am imaginat că ce s'a putut întâmpla, am lucrat după presupunere, să vedem că am avut dreptate. Vino să continuăm.«

Am traversat repede platoul cu pământ tare care era anume întocmit pentru călărit, era cam de un sfer de milă. Apoi pământul era din nou peziș și dădurăm iară de urme. Apoi le perdurăm iară pentru o jumătate de milă, dară le găsirăm chiar în apropiere de Capleton.

Holmes le văzu mai întâiu, și le privea cu o expresie de mare triumf. Să vedea și o urmă de om în apropierea urmelor de cal.

»Calul era mai înainte singur« exclamai eu.

»Sigur că era singur. Hallo, dară ce e aceasta?«

Urmele duple să reîntoarseră deodată și luară direcția spre Kings-Pyland. Holmes flueră și apoi începurăm amândoi a urmări urmele. Ochii lui erau pe urme, dară eu am privit din întâm-

lare pe cealaltă parte, și văzui spre mirarea mea tot acele urme întorcându-se din direcția opusă.

»Laudă D-tale Watson,« zise Holmes, după ce-i atrăsesem atențiunea, »ne-ai scutit de un drum lung, care tot aici ne-ar fi adus îndărăt. Vino să mergem după urmele cari se reîntorc.«

N'a trebuit să mergem departe. Urmele încetară pe pavajul de asfalt care conducea la grila-jul grajdurilor de curse din Capleton.

Când ne apropiarăm alergă chiar un groom din grajduri.

»N'avem nevoie de pierde vară pe aici,« zise el.

»Am numai să pun o întrebare« zise Holmes, și puse mâna în buzunarul vestei. Dacă aș veni mâne dimineață la cinci oare să vorbesc cu stăpânul D-tale dl Silas Brown, nu va fi oare prea de timpuriu?«

»Doamne ferește, el e cel dintâiu care se scoală, Dar și el e aici dacă doriți să vorbiți cu el. Nu. dle, acuma nu pot primi bacșișul deoarece mi-aș perde imediat postul dacă stăpânul meu ar vedea că primesc bani. După aceea, dle. Când Sherlock Holmes băgă în buzunar bacșișul care îl scosese din buzunar, un om cam bătrân cu înfățișare sălbatică eși cu pași mari în poartă, cu o biciușcă de vânătoare în mână.

»Ce e, Cawson« strigă el. »Nu sta de taifas! Mergi și-ți vezi de treabă! Și Dvoastră ce dracu căutați pe aici?«

»Aș dori să vorbesc numai zece minute cu D-ta, domnul meu« zise Holmes cu vocea cea mai dulce.

(Va urma).

Dtale să-i înveți ca cel puțin să fie atât de rafinați să voteze cu candidatul național, ceace n'au făcut?

Apoi D-le Pinter, e foarte ușor a zice, că am făcut și obosit, — dar' îmi pare rău, că în defavorul Dtale și astădată trebuie a da crezământ numai faptelor și rezultatului.

Că întru cât sunt »minciuni și scornituri în gradul superlativ« cele sus înșirate, precum și cele scrise în nrul 83 al acestui ziar, se adevărește prin rezultat, le pot adevăra și eu cu martori oculari, cu documente în scris, și multe se pot adevăra pe calea judecătorei, numai paciență!

Că eu sunt »tras-împins fără ocupațiune și că calumniez înaintea publicului, că plictisesc publicul, amăgesc și seduc cu minciuni infame, că nu sunt om cinstit și că merit a fi desprețuit« în privința asta nu cer judecata păcătoșilor, ci mă supun întru toate judecării on. public cinstit, iar asupra procedurii Dvoastre asemenea nu aduc judecată, ci o încred poporului român, eu numai faptele le înșir. Timp de a face personalități, nu am!

Eu cu o zi înainte de alegere (precum am spus și mai sus) am fost la dl preot T. Popescu și a fost deplin sănătos, iar că după aceea s'a bolnăvit nu știu, și dacă ar fi adevărat, verosimil că nu din oboseală în lupta electorală, deoarece nu s'a mișcat de acasă; apoi că-mi dorești și mie soarta lui T. Popescu, care posibil, după alegere s'a bolnăvit — și că mă înjuri, la aceasta n'am fost așteptat, eu aștept și dau adevăruri și fapte în public. Eu nu aparțin partidului înjurătorilor.

În articolul din nrul 83, eu ca om inteligent — ceace Dta negi — am bătut la ușa la oameni inteligenți, cu mânuși și n'am avut ținta de-a pune negri, despre ceace se poate convinge ori-și-cine, dar' observ, că oamenii păcătoși n'au nici judecată dreaptă, li-se arată tot fantome și e de lipsă ca cartea neagră să le-o arăți deschisă și munca de fer trebuie săvârșită cu barosul, iar la ființe catilinare e de lipsă de Cicero, ceace e păcat că n'avem.

Dar' ca să nu ajungem acolo, ca cu altă ocaziune să afurisești și pe candidatul național cu soarta lui Augustin Kovács din Dobrișin, iar clubul național cu soarta partidului lui Tisza, din partea mea declar discuția încheiată, rezervându-mi perii mai târziu.

Că primul articol din nrul 83 nu l'am scris, n'am făcut-o de frica numărului, ci din simplul motiv, că n'am voit a apărea ca om egoist, rolându-mi numele prin jurnale, precum n'am făcut-o nici până acum, — dar' dacă totuși aveți lipsă de numele meu, — sunt: Cu toată stima:

Oradea-Mare, la 1 Iunie 1906 n.

Mihail Popa,
student în drept

Dela Beiuș primim următoarea scrisoare: În nrul 95 al foii »Tribuna« sub titlul »Instituțiunile din Beiuș« iarăși a eșit un articol, care mă vatămă adânc fără să fiu meritat.

Autorul, care îngrozindu-se de vătămarile adresate mie nu s'a încumetat să-și subscrie numele său cinstit, zice că eu aș fi de origine rutean. Eu m'am născut în orașul Sătmar, dela tatăl român, și dela mama ruteană. Mama mea după moartea tatălui meu a făcut tot ce-i stă în putere, să fiu crescut în spirit românesc, cum am și fost sub îngrijirea dlui Dr. Lucaciu.

La partidul independentist m'am aliat din principiu, și nu m'am retras de acolo, până ce nu m'am convins, că întrebuințează mijloace nevrednice pentru ajungerea scopului partidului. Atunci însă am avut curajul civic să mă declar tot în »Tribuna«, că eu nu mă mai amestec în politica militantă de zi, până la timpuri mai cinstite. Cumcă n'am intrat încă în partidul național român, are cauze multe dar neogoiste. Purtarea bruscă și nevrednică a unora din partid, îmi face asta și azi peste puțină. Au mers într'acolo, că mi-au scris cu studenții mei epi-

stole anonime insultătoare din zi în zi mai dehoneștătoare.

Eu n'am tălmăcit vorbirea nimenui, ci am ținut o vorbire, ce a fost opul meu. (Impurul acestei vorbiri îl alăturez aici, să vedeți ce era convingerea mea de atunci). *M'am înșelat și eu ca și alții, dar l-am și părăsit mai târziu pe acela, care n'a voit, ca să conlucrez cu el pentru cele făgăduite odioasă.*

De ași fi rutean, ași face datorința mea pentru acel popor martir, și da, și din Volhinia ași aduce ajutor pentru el. Dar nu mă pot mărturisi ce nu sunt. Deocamdată zadarnic sunt dar trimis acolo, de unde alt fel și dl L. ar primi bucuos unele ajutoare pentru Români. Ori nu e așa?

Pe mine mă atacă dl L. pentrucă n'am votizat pentru dl Ciordaș, dar pe alți domni dintre profesori nu cutează să acuze, deși ei n'au votat. De ce?

Apoi Barta Ferencz, deputatul de aici n'a fost ovreu nici-când. E de origine neam, romano catolic. De ar fi fost jidan n'ași fi pășit pentru el, deși ași fi tost Maghiar.

Mă rog să binevoiți a publica aceste șiruri pentru restabilirea adevărului, ai cărui servitori suntem.

Primiți dle Redactor expresiunea înaltei mele conziderațiuni cu care rămân al Dvoastră sincer stimător

R. Cupar
prof. gimn. preot gr.-cat.

Beiuș, 1 Iunie 1906.

A V I S.

Rugăm pe toți restanțierii să binevoiască a-și achita abonamentul, iar pe cei-ce plătesc lunar, să-și reînnoiască abonamentul. Administrația.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Iunie 1906.

— **Decorat.** Cu privilegiul serbărilor jubileare din București, M. Sa Regele Carol I. a decorat pe dl Ioan Cionca, institutorul micilor prinți, cu ordinul »Steaua Română«, în gradul de cavalier. Sincerile noastre felicitări.

— **Prietenia dintre ziaristii maghiari și sârbi.** Se știe că ziaristii maghiari în zilele trecute au avut o strălucită primire — la Belgrad. Cel puțin așa scriu foile maghiare. Despre aceasta primire ziarul »Népszava« scrie între altele multe, următoarele:

»Ce nu se poate face acasă, în Balcani încă tot se mai poate face.

Sârbii sunt oameni politicoși, ne luând în conziderare nici osteneală nici cheltuială, se nizuiesc să-i trateze bine pe ziaristii maghiari, să le astupe gura, ca să nu scrie așa multe nebunii despre Sârbi, despre regicizi, despre dinastia ridicată din păstor de porci. Cunosc ziaristica maghiară, așa ca pe un câine bun. Și a fost mare tâmbălău. Publicistica maghiară a început să le fie recunosători. Scriu despre Sârbi, că aceia întru atâta s'au îndrăgostit de ei, încât au început să cânte, »kossuth-nota« iar lui Kossuth de azi să-i trimită telegramă de felicitare.

Toate aceste sunt frumoase. Noi ce e drept nu dăm mare importanță acestei pretenii. Dacă cineva e oaspe, e lucru cuviincios, să se poarte politicos, iar stăpânul are datoria să fie cât mai afabil, să se lingusească chiar. Publiciștii sunt oaspeți foarte plăcuți în tot locul și în tot timpul. Sârbii vor primi tot cu aceiași politeță și pe ziaristii hotentoți.

Dar prietenia sârbească să nu-o punem

la probă la astfel de ocaziuni, căci acum fie care e politicos, complezant și dacă cere împrejurarea de dragul altora mințim chiar. Poftescă ziaristii sârbi să întrebe pe frații lor din Ungaria, cum stăm cu prietenia? .cestea vor ști să dea deslușiri.

Căci a te îmbrățișa la banchet, a te sărută lângă șampanie, a jură frățietate în societatea oamenilor bine crescuți, peste hotare înșamnă altceva, decât a fi aici acasă de națiune străină. Vină ziaristii aici și numai după aceea să primească ca brațele deschise pe acei ziaristi cari aici tună fulgeră, contra fraților lor».

— **De ce-a murit.** În ședința de Miercuri a dietei, pe când vorbea deputatul naționalist dr. Vaida Voevod, era mereu întrerupt, cu vorbe grosolane (deputat ungar, mă rog!) de un alt deputat cu numele Lukács Gyula. Intre altele a zis: »Vă vom arăta noi voaună!»

N-a avut însă fericirea de »a ne arăta nouă«, căci l-a lovit dambăla și Sâmbătă a și murit.

După moarte un deputat kossuthist se adresează către unul naționalist, zicându-i: »Să știi, că numai voi l-ați omorât! Sărmanul s'a prea iritat«. Deputatul naționalist îi răspunde; »Vezi, abea am început să vorbim și deja vă răriți! Ce-ar fi dacă alt cum ar merge treburile?»

— **Deputatul Beiușului escelează.** Când vorbea în dietă deputatul naționalist Milan Hodja, arătând cu argumente zdrobitoare nedreptatea ce se face muncitorilor, arătând cât de deplăns e starea lor în țara noastră, cum sunt de rău plătiți și cât de cu greu pot trăi, atunci deputatul B. Ferencz al Beiușului, cel ales cu voturi românești a eșit din sărite și-a spus că la aceasta poartă vina și băncile române cari dau împrumut bani cu 20—30 %. Să ne însemnăm bine aceasta acuză.

— **Era nouă.** Cât de cinstit se inaugurează era nouă, cea atât de preamărită și lăudată de ziaristică maghiară, — care de altfel cândva a lăudat și pe cea veche — se poate vedea și din următoarea întâmplare. Socialiștii au ținut la Rusaliu adunare populară în Török-Kanizsa, unde aveau să vorbească despre următoarele: »Ce vrea noul guvern?» »Sufragiul universal se...

Din partea administrației a fost de față un nevoiaș de scrietoraș, care voind să-și arate puterea a spus oratorilor următoarele: »Vă fac atent, că împrăștiu adunarea, îndată ce veți vorbi despre darea muncitorilor, despre timpul de lucru, despre noul guvern, și despre ministri».

Nici n'a început pe bună cale să vorbească oratorul, când deja fuse întrerupt. Poporul adunat era grozav năcăjit văzând aceasta obrăznicie venită dela un mojič, căruia e nevoit el, poporul muncitor și cinstit, să-i dea pâine.

Scriitorul simțindu-se în o situație critică, a disolvat adunarea pe cinspre-zece minute, până ce a trimis după poliție.

Jandarmii sosiseră în nr. de 60. Și cu asistența lor s'a ținut adunarea.

Apoi să mai zici, că nu trăim în era nouă?

— **Victimă al alegerilor.** Cel puțin așa îl înfățișează »Temesvári Hirlap« pe jandarmul Barabás András, căruia i-s'a rupt o vână în nas și așa atâta i-a curs sângele, până a murit... Iar vâna i-s'a rupt în opintirea mare ce a avut-o scoțând dintr'un canal de lângă Caransebeș p'unipreot român gras și mare pe care alegătorii naționaliști l-au aruncat în apă deoarece n'a votat cu steagul național... Păcat că nu spune numele acestui nevrednic!

Mai scriu că la Mehadica a ars la casa tuturor celor 8 Români cari n'au votat cu steagul național.

— **Limba grecească la capela română din Paris.** Statul Român susține, cu cheltueli destul de mari, o biserică pentru cetățenii săi cari trăiesc la Paris. Parochul acestei biserici, părintele Chesarie Stefano a fost acuzat că e grecofil și că din timp în timp oficiază grecește;

INSTRUMENTE NECESARE LA ORI-CE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

fapta aceasta fost desmintită de Metropolia din București. După ce s'a dovedit că la 14/27 Aprilie c. dl Stefano a slujit, la capela română, liturgia în limba grecească, cu ocaziunea unui parastas pentru prințul Vogoride — *Societatea studenților români la Paris »Liga«* s'a ocupat în 3 ședințe de afacerea aceasta. A fost o discuție aprigă, căci s'au găsit persoane capabile să justifice și aprobe această purtare a preotului român, care atunci când frații săi își dau viața pentru introducerea limbei naționale în biserica lor, dânsul, unul din reprezentanții statului și poporului român în străinătate, dânsul face serviciu divin în limba grecească la altarul bisericii noastre. În ședința din urmă o asistență neobicită de numeroasă a decis ca preotul Stefano să fie rugat ca altădată să nu mai slujească grecește în capela română. Las'că moțiunea votată atunci putea fi ținută în termeni mai bărbătești, mai puțin umili; oricum, și în forma aceasta doară va da de gândit părintelui Chesarie Stefano.

*) *Societatea studenților români la Paris »Liga«* s'a înființat la 10 Ianuarie 1906, din fuzionarea vechiului cerc al studenților români la Paris cu secțiunea Paris a Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor. Pentru conducerea societății a fost ales un comitet de 11: I. Anagnostiade, R. Brătianu, V. Diamandi (Aromân din Mețova), N. Enache, D. Micescu, C. Nedelcu (poartă și agendele de secretar ale soc.), D. Partenie, Popovici-Tașcă, S. Radulescu, M. Stefanescu, C. Tatovici (și cassier al soc.)

— **Convocare.** În sensul §-lui 41 din statute convocăm adunarea generală a despărțământului Timișoara al »Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român« pe 10 Iunie 1906 st. n. la 3 oare după amiază în comuna Topolovețul-mare. Obiectele adunării: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Raportul anual al comitetului. 3. Cenzurarea socioșilor. 4. Dizerțațiune despre urmările beției. 5. Stabilirea bugetului pe anul viitor. 6. Alegerea a lor 2 delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii. 7. Pertractarea eventualelor propuneri. Timișoara, la 2 Iunie 1906. Direcțiunea despărțământului.

— **Reuniunea română de cânt și muzică din Lugoj** invită respectuos la Concertul popular ce-l va da Sâmbătă la 27 Mai (9 Iunie) 1906 sub conducerea dlui dirigent Ioan Vidu în Pavilionul oratoric »Concordia«. După concert urmează petrecerea dansată.

— **Expoziția de copii din Apoldul-românesc.** Din cauza pojarului ce a grasat în mod epidemic până bine de curând în comuna Apoldul-român și comunele învecinate, siliți ne vedem să amânăm termenul ținerii expoziției de copii pe una din zilele din toamna anului curent, când expoziția se va ține tot în comuna Apoldul-român.

Rugămintea noastră deci este, ca domniile medicilor să binevoiască a ne răspunde cu posibilă grabire la apelul, ce le-am adresat în cauza datelor neapărată la alcătuirea programului expoziției etc.

Fiind afacerea expoziției de copii de interes general, ne ar fi binevenite opiniunile, ce ni s'ar da și din partea oamenilor pricepuți cu locuința și afară de comitatul Sibiu.

Opiniunile sosite le vom da și publicității. Sibiu, 26 Maiu 1906.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«. *Panteleon Lucașu*, prezident. *Vic. Tordășianu*, secretar.

— **Cassa de păstrare** (Reuniune). În Săliște (comitatul Sibiu) a binevoit a se înscrie în șirul membrilor fondatori ai »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« cu taxa de cor. 100 vărsată la cassa Reuniunii »Patria« din Blaj a fost prima, iar »Cassa de păstrare din Săliște« este a 2-a între băncile noastre înscrise în șirul membrilor fondatori ai Reuniunii amintite.

— **Magazin de stofă de fabrică, Leichner și Fleischer, Pécs.** În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3:30—4:40—6:60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuroși probe. *Leichner și Fleischer, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.*

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor se poate căpăta în Librăria lui *Ingusz J. și fiul Arad.*

Economie.

Arad, 6 Iunie 1906.

Stârpiți fluturii albi! Trebuie să spunem, că foarte mulți gospodari cari au pomete mari sau mici nu și-au dat de fel silință ca să curățască pomii, așa că n'or avea de ce să se mire dacă pomii nu li-or rodi cum se cade și vor căpăta așa răsplata cuvenită pentru indolența lor. Dară e supărător, că și alți gospodari sirguincioși, cari și-au curățit pomii cum se cade, dar' cari din nenorocire sunt vecini cu cei leneși, au suferit o pagubă mare, că ne având omizile destulă hrană pe pomii celor dintâi se duce la vecini și le fac și lor stricăciune. Ar fi deci tare bine ca să înceapă toți ceice au pomete, sau dacă au și numai un pomisor lângă casă, să prindă și să omoare fluturii cei albi, cari sunt așa de ușor de prins dimineața și sara. Cel mai bine e, să pună pe copii la acest lucru. Totodată să caute să nimicească grămăjoarele de ouă galbene, cari sunt așezate pe frunzele pomilor. Mari merite și-ar putea câștiga învățătorii pe acest teren, îndemnând pe școlari ca să prindă cât de mulți fluturi și de sigur conziliul cultural n'ar întrelăsă să răsplătească munca lor.

La cursul de albinărit ce se va ține în luna Iunie în stupăria statului din Gödöllő și despre care curs am scris și noi în unul din Nrii din urmă ai foii noastre, a fost primit și preotul Ioan Jucos din Zărvești, lângă Caransebeș. După cum suntem informați, în anul acesta a petiționat un număr foarte mare de preoți și ne bucurăm a putea constată, că între aceștia, aproape străini, se află și un preot român. Părintele Jucos este un zelos colaborator la foaia noastră și cetitorii noștri îl cunosc foarte bine din seria de articoli instructivi publicați în »Economia«. Dsa însuși este stupar practic și prin studiu neîntrerupt și prin experiențele sale proprii a ajuns azi prefect în acest ram de economie. La modesta sa parohie dispune de o stupină de model, care adeseori este cercetată de către cei mai mari stupari dela noi. Suntem convinși, că părintele Jucos își va valida și acolo frumoasele sale cunoștințe câștigate prin experiențe proprii, iar pe de altă parte își va câștiga și cunoștințe noi, pe cari apoi le va pune în serviciul poporului nostru dela sate. («Econ.»)

Decisiuni meritice de interes pentru economii noștri. Pentru pagube suferite la fânețe prin secetă îndelungată nu se poate încuviința nici o scădere din dare. Pe locurile designate pentru a îngropa mortăciunile nu este iertat a cultiva bucate cu nutremânt pentru oameni sau animale. Pentru lucrătorii industriași, cari suferă de un morbo acut, stăpânii lor n'au să supoarte cheltuelile ivite prin morbul lor, dacă se dovedește, că au fost angajați morboși. Acela, care e încrezut cu conducerea lucrărilor de treerat, în calitatea aceasta este îndreptățit a face toate acele dispozițiuni urgente, fără cari lucrările nu se pot săvârși cu succes, între altele și înlocuirea lucrătorilor ieșiți din lucru până la mai departe dispunere din partea proprietarului mașinei de treerat. Proprietarii mașinelor au să răspundă pentru urmăriile astorfel de înlocuiri și atunci, dacă înlocuirea aceasta s'a întâmplat fără știrea și fără consimțământul lor.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 5 Iunie.

INCHEEREA LA 12 ORE :

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	15:58—15:60
Secară pe Octomvrie	12:96—12:98
Orz pe Octomvrie	13:04—13:06
Cucuruz pe Iulie	13:10—13:12
Grâu pe Aprilie 1097	16:16—16:18

INCHEEREA LA 5 ORE :

Grâu pe Octomvrie 1906	15:66—15:68
Secară pe Octomvrie	12:96—12:98
Ovăs pe Octomvrie	13:10—13:12
Cucuruz pe Iulie	11:50—11:52
Grâu pe Aprilie 1907	16:22—16:24

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu : 78—100 klgr.	Cor. 14:80—14:90
« 79—100 «	«
Secară : 100 «	12:20—12:30
Orz : 100 «	13:50—13:60
Ovăs mercantil 100 klgr.	14:10—14:20

Ovăs cernut 100 klgr.	13:30—13:30
Cucuruz nou 100 «	13:00—13:10
« vechiu 100 klgr.	«

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	Cor. 158—
« « « mic	« 160—
« brut « mare	« 156—
« « « mic	« 158—

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară : Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 klgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

TELEGRAME.

Rojdestvensky pe banca acuzaților. *Petersburg, 5 Iunie.* După o lungă cercetare, *admiralul comandant al flotei ruse nimitice la Ciusima, a fost erii adus înaintea conziliului superior de război. Acuzarea ce i-se aduce e că prin lipsa de pricepere în conducere și a lipsei de curajiu a pricinuit pierderea acelei mari lupte. E probabil că vor osândi la deportare în Siberia.*

Redactor responsabil : Sever Bocu.
Editor proprietar : George Nichin.

Cultivarea părului. Cea mai obvenientă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morbo în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, dooare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă »spiritul de păr PETROLIN«, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului și în mod avantajos ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirit adus în circulație e numai o imitare și falsifică care stricăcioasă. Se capătă numai la pregătitorul : Drogeria și laboratorul de cosmetică **Koráni și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate căpăta și în prăvălia de toalete alui **Hegedüs Gyula.**

ANUNȚ.

O văduvă română și cultă se recomandă de menageră la un domn singuratic în provincia ori străinătate (România).

Ofertele să se trimită la red. »Tribuna«.

În cancelaria notarială din Meșed din 15 Iunie pe lângă un salariu corăspunzător se primește un tinăr notar diplomat, sau adiunct cu praxă bună. Condițiunile le voi comunica după primirea concursului.

Ioan Cismaș,
not. cerc.

up Meșed.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei« :

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Unde se adună Românii? La hotelul „Vulturul negru“

din strada Boczkó (spre calea Cetății)

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Vulturul negru“ al lui Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Vulturul negru“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul „Vulturul negru“ o o o o o o o o

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine gătite mâncări?

Tot la „Vulturul negru“, la restaurantul lui Ign. Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cîrnași proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviceul prompt și conștientos!

Berger Gyula

— farmacia „la Sta Elisabeta“ —

— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermacetic „Sf. Elisabeta“ — cu efect sigur asupra pielii, precum și contra pișturilor ca mijloc de infumșetare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fleri.

Pudră „Sf. Elisabeta“ (roza) — articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fleri.

Apa de dinți „Sf. Elisabeta“ — recomandabil în special celor cu dinții răi. Rumeneste gura, întărește gingiile, sistează durerea de dinți și oprește sticarea dinților: — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe „Sf. Elisabeta“ — articol foarte iubit de dame. Se poate căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei „Sf. Elisabeta“ — Leac cu efect sigur contra reumei, răcelii, ischias, deasemenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr „Sf. Elisabeta“ — Sistează căderea părului și formarea de mătreacă o impledecă radical. — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. — Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept „Sf. Elisabeta“ — contra tusei, troahnei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 80 fleri.

Eter pentru bățături. — Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce bățuire a pielii, ori bățături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.

Avis!

Avem onoare a cunoștința onoratul public, precum și pre stimații noștri clienți, că din cauza ridicării chiriei prea mare de prăvălie, suntem siliți a ne strămuta prăvălia noastră de acum

din **Andrássy-tér nr. 22**

în **Szabadság-tér nr. 14**

„LA CIZMA ROȘIE“

(lângă fostul **PORTER**).

Având în vedere și mai departe a servi onoratalui public cu marfă bună și prețuri moderate, rog totodată a lua la cunoștință strămutarea prăvăliei și a ne da și mai departe sprijinul D-Voastre.

Cu stimă:

Iustin Olariu

conducătorul Societății Călțunariilor
Arad Czipészek Termelő Szövetkezete.

Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plățire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unuia și aceluiasi clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30%, la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Picăturile balsamice „MARIA-RADNA“

pentru răni și stomac, ajută iute și sigur în multe boale, ca d. ex. dureri, colici de stomac, boli vechi de stomac și lipsei de apetit, contra reumei, junghiurilor, colice și durere de cap, estern la răni timpurii, la sgărietură, la scrinteli și ruperi de oase, contra reumei și durerii de oase.

Un flacon: prețul 30 fil., 10 flacoane Cor. 3.— francat.

Pastilele — SENECA

Medicină sigură contra tusei, troanei, răcelii, influenței. Cutia 1. Cor., 10 cutii franco 8. Cor.
Se poate căpăta la **Kossuth Pál, Szűz Mária.** gyógyszertára, Arad, Boros-Béni-tér 15 sz.

Centauria! Cel mai minunat întăritor de stomac!
Depărtează frigurile stomacale, colicele,
lipsa de scaun, diaree, răceli și multe alte boale diferite.

O scrisoare de mulțumită.

Stimate domnule apotecar! Pentru admirabila DV tee întăritoare de stomac nu Vă pot mulțumi din destul și regret că nu o pot recomanda în desjuns pentru a fi cunoscută binefacerea ei. Doi colegi ai mei Vă vor comanda zilele astea câte-va pachete din teea „CENTAURIA“. Eu Vă mulțumesc și Vă rog a-mi mai trimite încă un pachet mare pentru ceste 2 cor. Cu stimă: Ion Luca, inv.

RESTAURANTUL TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectază pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștient. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Sirupul carpatian pentru pept al lui Barcsay!

Cu fier, calciu și sirup de brad.

Acest sirup, ce se întrebuințează cu succes de 30 de ani, e admirabil medicament contra tusei și asudărei de noapte.

Promovează pofta de mâncare, nutirea și mistuirea; întărește și întinerește corpul.

Bărbații și copiii, îl pot folosi fiindcă are deosebită influință asupra singelui și formării oaselor.

Prețul unui flacon 80 cr.

Se poate căpăta numai la spîțaria lui

Barcsay Károly

■ Szeged, Széchenyi-tér 12. ■

Bogat asortiment de lămpi de casă și candelabre.

Prăvălie: **Andrássy-tér**
: : : **No. 13.**

Palatul minorităților. No. telefon 888.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

KOHN JÓZSEF
A R A D

Atelier: **Bathány-u.**
: : : **No. 23.**

Casa proprie. — No. telefonului 321.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

Lumina nouă!

Noutate!

Lumina nouă!

Pe teren gazopiric cel mai bun succes l-a avut până acum

lampa mercediană

la care luminarea a 75 de luminări, costă mai puțin decât lampa cu petrolu 20" și care poate fi aplicată la ori-ce candelabru ori lampă de masă; prin ceea-ce cu 30% avem luminat mai frumos și 50% cruțare de petrolu. Recomand aceasta în atenția cafegiilor, birtașilor, cancelariilor celor cu afaceri și privaților.

Singurul magazin e al meu, unde răspund punctual și eșeptuesc orice comandă.

Cu stimă: **Kohn József.**

Mare magazin de ustensili și articole casnice.

TIPOGRAFIA GEORGE NICHIN, — ARAD.